

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W POZNANIU**

61-851 Poznań, ul. Zielona 8
Tel. (0-61) 852-15-17, Tel/Fax (0-61) 852-77-50, Tel. (0-61) 851-86-41
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, 28.12.2000 r.

RPZ – 500-W/6/2000/MC/MO

DECYZJA Nr RPZ - 24 /00

Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 5 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 ze zm.), w imieniu Prezesa Urzędu Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego na wniosek Gminy - Miasta Radziejów, *stwierdza się stosowanie przez DORADO Spółka Cywilna z siedzibą w Opalenicy praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii cieplnej poprzez narzucenie wnioskodawcy uciążliwego warunku cenowego za dostawę ciepła w lutym i marcu 2000 r., przynoszącego ww. przedsiębiorcy energetycznemu nieuzasadnione korzyści i nakazuje zaniechania tych praktyk.*

UZASADNIENIE

Do Delegatury Urzędu Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu wpłynął wniosek Miejskiego Zespołu Oświaty i Wychowania w Radziejowie o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko DORADO s.c. z siedzibą w Opalenicy i zbadanie zgodności z przepisami ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 ze zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową, cen za energię ciepłą ustalonych i pobieranych przez Dorado.

Gmina – Miasto Radziejów, której jednostką budżetową jest Miejski Zespół Oświaty i Wychowania, w oświadczeniu z dnia 12.06.2000 r. potwierdziła pismo wnioskodawcy, uznając je także za własny wniosek.

We wniosku, MZOiW podniósł, że od ponad roku przedsiębiorstwo Dorado narzuca mu opłaty za ciepło, daleko odbiegające od stawek przyjętych w umowie o dostawę energii cieplnej z dnia 25.06.1998 r., argumentując to zapisami umownymi oraz wysokim wzrostem cen oleju opałowego. Wnioskodawca w szczególności zakwestionował dwa rachunki za dostawę ciepła w lutym i marcu 2000 r., które jego zdaniem zostały rażąco zawyżone. Nie godząc się na dyktowane przez Dorado warunki cenowe, MZOiW do tej pory nie uregulował obu rachunków, a za zużyte ciepło zapłacił według wcześniejszych stawek. Zdaniem wnioskodawcy, nie miał on możliwości korzystania z innych źródeł energii, niż dostawy realizowane przez Dorado.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, Spółka nie zgodziła się z zarzutem naruszenia ustawy antymonopolowej i odparła, że opłaty za dostawę energii w lutym i marcu 2000 r. zostały obliczone zgodnie z zapisaną w umowie formułą wzrostu cen uwzględniającą procesy inflacyjne. Według oświadczenia Dorado, Spółka ta z własnych środków zmodernizowała kotłownię dla MZOiW i wobec nie wywiązywania się przez wnioskodawcę z płatności za dostawy energii, ponosi wymierne straty. Przedsiębiorstwo podało sposób kalkulacji nowej stawki w wysokości 67,24 zł +VAT, która przedstawia się następująco:

- a) wskaźnik inflacji za 1999 r. $7,3\% \times 0,5 = 3,65\%$
b) wzrost cen oleju opałowego $\frac{1,255 \text{ zł (grudzień 1999 r.)}}{530 \text{ zł (styczeń 1999 r.)}}$

- co daje $236\% \times 0,5 = 118,4\%$

- c) całkowity wskaźnik wzrostu cen energii cieplnej, który jest wynikiem sumowania wskaźników z pkt a i b, wynosi: $118,4\% + 3,65\% = 122,05\%$

$30,29 \text{ zł netto (poprzednia cena)} + 122,05\% = 67,24 \text{ zł +VAT}$

W niniejszej Urząd sprawie prowadził najpierw postępowanie wyjaśniające w trybie art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy antymonopolowej, obejmujące swym zasięgiem m.in. kontrolę dokonaną w Biurze Handlowym Spółki Dorado w Gdyni. Następnie zostało wszczęte administracyjne postępowanie antymonopolowe w sprawie naruszenia przez Spółkę Dorado art. 5 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonał następujących ustaleń:

Spółka cywilna DORADO jest przedsiębiorcą energetycznym w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.). Przedmiotem działalności ww. spółki, zgodnie z wpisem do ewidencji, jest modernizowanie i budowa kotłowni olejowo-gazowych, usługi remontowe i instalatorstwa, przerób ropy naftowej oraz dostawa energii cieplnej. Z uwagi na fakt, że DORADO jest wytwórcą ciepła w źródłach o łącznej mocy znamionowej nie większej niż 5,8 MW, (2,9 MW), przedsiębiorstwo było zwolnione z obowiązku posiadania koncesji na tę działalność. Należy również wyjaśnić,

że w czasie stosowania działań, będących przedmiotem skargi, DORADO nie podlegało obowiązkowi stosowania cen zatwierdzonych przez Prezesa URE.

We wrześniu 2000 r. spółka posiadała ogółem 8 kotłowni (w 1999 r. – 16), z których 5 eksploatowanych było przez odbiorców. Zgodnie z oświadczeniem, DORADO produkuje jedynie energię ciepłą do licznika znajdującego się na wyjściu z kotłowni, nie jest natomiast dystrybutorem ciepła, gdyż nie posiada linii przesyłowych ani instalacji rozpraszających. Z odbiorcą energii cieplnej, jakim jest m.in. Miejski Zespół Oświaty i Wychowania w Radziejowie, przedsiębiorstwo rozlicza się po przesłaniu przez odbiorcę protokołów mówiących o zużyciu energii cieplnej w GJ.

Szczegółowa kalkulacja stawki jednostkowej składa się z następujących pozycji:

I Koszty stałe

- 1 Amortyzacja
- 2 Ubezpieczenia
- 3 Opłaty i dzierżawa
- 4 Serwis i dozór

II Koszty zmienne

- 1 Olej opałowy
- 2 Energia (elektryczna)
- 3 Ochrona środowiska

III Koszty ogólnozakładowe

Każda nowa kalkulacja ceny stawki jednostkowej (1 GJ) jest przedstawiana odbiorcy ciepła w postaci załącznika do wystawionych przez Dorado faktur.

W zakresie dostaw energii cieplnej strony są związane umową z dnia 25.06.1998 r. zawartą na czas nieograniczony. W 1999 r. przedsiębiorstwo sprzedało wnioskodawcy ciepło w ilości ogółem 4.225,40 GJ. Obiekt kotłowni w Radziejowie należy do MZOiW, natomiast środki trwałe w postaci dwóch kotłów, każdy o mocy 517 kW sfinansowała Spółka Dorado i w okresie, którego dotyczyło postępowanie pozostawała ich właścicielem.

W 2000 r. Miejski Zespół Oświaty i Wychowania podjął negocjacje w sprawie odkupienia od Dorado obu kotłów olejowych. W dniu 19 września 2000 r., pomiędzy Dorado s.c., a Gminą Miasto Radziejów, której wnioskodawca jest jednostką organizacyjną, została zawarta umowa sprzedaży urządzeń grzewczych zlokalizowanych w kotłowni przy ul. Szkolnej 28 w Radziejowie, zaopatrującej MZOiW w energię ciepłą.

Urząd zapoznał się z procesem wprowadzania zmian cen za dostawę ciepła dla MZOiW, od momentu podpisania umowy ze Spółką Dorado (25.06.1998 r.):

W umowie tej, strony ustaliły jednoczłonową opłatę zmienną w wysokości 28,60 zł/GJ + VAT płatną miesięcznie na podstawie wskazań licznika. Pismem z dnia 8.02.1999 r. Dostawca podniósł wysokość opłaty zmiennej na rok 1999 (wg inflacji za 1998 r. – 11,8% x 0,5% = 5,9%; 28,60 + 5,95 = 30,29 zł netto). W drodze aneksu do umowy nr 1 z dnia 15 lipca 1999 r., w związku z nałożeniem podatku akcyzowego na olej opałowy, opłata ta uległa dalszej zmianie i wynosiła odtąd 39,29 zł/GJ + VAT (wzrost o ok. 30%). W grudniu 1999 r., Spółka Dorado, na podstawie par. 10 ust. 3 i 5 umowy, podając jako uzasadnienie znaczny

wzrost cen oleju od stycznia do listopada 1999 r., tj. z 0,64 zł do 1,20 zł + VAT, wprowadziła nową stawkę opłat za ciepło w wysokości 44,87 zł/GJ + VAT.

W lutym 2000 r. cena za ciepło uległa podwyższeniu do kwoty 67,24 zł netto za 1 GJ, ze skutkiem na dzień od 1 stycznia 2000 r. (pismo Dorado z dnia 10.02.2000 r.). Zgodnie z nową kalkulacją, Spółka przedstawiła wnioskodawcy dwie faktury:

- Nr 176/2000 z dnia 10.02.2000 r. za okres rozliczeniowy 31.12.1999 r. – 02.02.2000 r., na kwotę 67.759,09 zł (826 GJ x 67,24 zł + VAT)
- Nr 291/2000 z dnia 09.03.2000 r. za okres 02.02.2000 r. – 01.03.2000 r., na kwotę 104.755,89 zł (1277 GJ x 67,24 zł + VAT).

Wnioskodawca, po otrzymaniu spornych faktur w lutym i marcu 2000 r., podjął próbę negocjowania z Dorado ich wysokości. Wobec nie zmienionego stanowiska Spółki, skierował do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Poznaniu wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Urząd zważył, co następuje:

Prowadzone postępowanie miało na celu wyjaśnienie, czy spółka Dorado, w 2000 r. pobierała za dostawę energii cieplnej, na podstawie sporządzonych przez siebie kalkulacji, ceny wyższe, aniżeli ceny ustalone przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 45 prawa energetycznego oraz w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 6.10.1998 r. w sprawie szczegółowych rozliczeń w obrocie ciepłem, w tym rozliczeń z indywidualnymi odbiorcami w lokalach (Dz.U. Nr 132, poz. 867).

Zarzut podniesiony we wniosku o wszczęcie postępowania zakwalifikowano jako zarzut stosowania praktyki monopolistycznej przewidzianej w art. 5 ust. 6 ustawy antymonopolowej, czyli nadużywanie pozycji dominującej poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów i osiąganie tą drogą nieuzasadnionych korzyści.

Zgodnie z treścią art. 5 ust. 6 przedsiębiorca, któremu zarzuca się praktykę monopolistyczną, musi posiadać co najmniej pozycję dominującą na rynku właściwym w sprawie.

Pozycja dominująca na rynku, zdefiniowana w art. 2 pkt 6 ustawy polega na tym, że podmiot ten nie spotyka się z istotną konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Zgodnie z zebraniem materiałem DORADO, w momencie stosowania działań będących przedmiotem skargi, było właścicielem urządzeń grzewczych w kilku lokalnych kotłowniach oraz wyłącznym ich użytkownikiem i dostawcą energii cieplnej.

Spółka była jedynym dostawcą energii cieplnej do budynków administrowanych przez wnioskodawcę i jego silna pozycja rynkowa nie budzi żadnych wątpliwości. Wynika ona z samego procesu dostarczania ciepła do Miejskiego Zespołu Oświaty i Wychowania w Radziejowie, gdzie energia cieplna jest dostarczana przy użyciu lokalnej sieci ciepłowniczej, na którą składa się przede wszystkim miejscowa kotłownia. DORADO zmodernizowało z własnych środków pieniężnych kotłownię przy ul. Szkolnej 28 w Radziejowie, a pobudowane urządzenia grzewcze w postaci dwóch kotłów każdy o mocy 517 kW wraz z instalacjami wewnątrz kotłowni stanowią jego własność. Taka konstrukcja techniczna

sprawiła, że wnioskodawca był trwale połączony za pomocą określonych urządzeń z dostawcą ciepła i nie może bez niego praktycznie funkcjonować. Pozostawał w ścisłym technicznym powiązaniu z dostawcą energii i nie było w praktyce możliwe skorzystanie z usług innego producenta ciepła. Ewentualny wybór innego dostawcy ciepła pociągałby za sobą konieczność przebudowy istniejącej sieci ciepłowniczej, z czym wiąże się spory nakład pracy oraz duże koszty finansowe. Jedynym racjonalnym rozwiązaniem dla odbiorcy byłoby odkupienie lokalnych urządzeń grzewczych od DORADO i samodzielne eksploatowanie kotłowni, co pociąga za sobą znaczne nakłady finansowe. W trakcie niniejszego postępowania, Wnioskodawca, a ściślej rzecz biorąc Gmina Radziejów, której on podlega, odkupiła od Spółki Dorado kotły olejowe.

Na podstawie powyższych informacji można przyjąć, że Dostawca w analizowanym okresie zajmował na lokalnym rynku dostaw energii cieplnej pozycję dominującą, z tego tytułu podlegał on ograniczeniom ustawy antymonopolowej przeciwdziałającej wykorzystywaniu rynkowej dominacji.

Istotą praktyki monopolistycznej z art. 5 ust. 1 pkt 6 jest *narzucenie uciążliwego warunku umowy*, tj. warunku oznaczającego dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju przy jednoczesnym osiągnięciu tą drogą przez podmiot dominujący nieuzasadnionych korzyści.

W tym kontekście, Urząd zbadał zgodność dokonywanych przez Dorado s.c. wyliczeń cenowych z przyjętą w par. 10 umowy o dostarczanie energii cieplnej z dnia 25.06.1998 r. formułą wzrostu cen. Na mocy umowy, została ustalona jednoczesna opłata za dostawę energii cieplnej w postaci opłaty zmiennej płatnej miesięcznie według wskazań licznika ciepła. Opłata miała charakter stały przez okres roku kalendarzowego. Zmiany cen miały być wprowadzane na początku każdego roku. Możliwość wcześniejszego wprowadzenia zmian opłat została zastrzeżona w razie bardzo dużych zmian cen paliw oraz wskaźnika inflacji.

Zgodnie z par. 10 opłata zmienna podlegała podwyższeniu w przypadku i na zasadach:

- a) wzrostu kosztów nabycia paliw, tj. oleju opałowego, liczonych w stosunku cen zakupu w styczniu i grudniu poprzedniego roku kalendarzowego, oraz w stosunku cen zakupu w grudniu i w dniu podpisania umowy – dla obliczenia wzrostu kosztów nabycia paliw dla roku 1999 r. Określony procentowo wzrost cen paliw w skali roku opowadza dostawcę do podniesienia ceny energii o ten wzrost przemnożony przez współczynnik 0,5. Dla celów ustalenia współczynnika wzrostu cen oleju opałowego lekkiego, ceną bazową będzie cena oleju opałowego „Ekoterm” w Petrochemii Płockiej.
- b) inflacji – podany przez GUS za rok ubiegły wskaźnik inflacji przemnożony przez współczynnik 0,5 będzie współczynnikiem wzrostu cen energii.

Całkowity wskaźnik wzrostu ceny energii cieplnej miał być wynikiem sumowania ww. procentowych wskaźników.

W swoich wyjaśnieniach Spółka Dorado podała kalkulację stawki w wysokości 67,24 zł +VAT, która przedstawia się następująco:

a) wskaźnik inflacji za 1999 r.	$7,3\% \times 0,5 = 3,65\%$
b) wzrost cen oleju opałowego	<u>1,255 zł (grudzień 1999 r.)</u>

530 zł (styczeń 1999 r.)

- co daje $236\% \times 0,5 = 118,4\%$

c) całkowity wskaźnik wzrostu cen energii cieplnej, który jest wynikiem sumowania wskaźników z pkt a i b, wynosi: $118,4\% + 3,65\% = 122,05\%$

$30,29$ zł netto (poprzednia cena) $+ 122,05\% = 67,24$ zł + VAT

Urząd stwierdził w tak obliczonej kalkulacji istotną nieprawidłowość. Wątpliwości Urzędu wzbudziła kalkulacja wzrostu cen oleju opałowego, która w obliczeniach Spółki wynosi 236% , podczas, gdy prawidłowa rachuba tego wskaźnika daje wzrost o $136,8\%$ (530 zł w styczniu 1999 r. - $1,25$ zł w grudniu 1999 r.).

Zatem waloryzacja opłaty za ciepło w 2000 r., obliczona zgodnie z przyjętą formułą wzrostu powinna wyglądać następująco:

a) wzrost panwa - $136,8\% \times 0,5 = 68,4\%$

b) inflacja za 1999 r. - $7,3\% \times 0,5 = 3,65\%$

razem czynniki wzrostu - $72,05\%$

$30,29$ zł netto (poprzednia opłata) $+ 72,05\% = 52,11$ zł + VAT

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić można, że Spółka Dorado dokonała arbitralnego, niezgodnego z ustaloną formułą wzrostu cen, wyliczenia opłaty za ciepło w 2000 r.. Następstwem zastosowania błędnej kalkulacji, było zawyżenie stawek za energię cieplną w fakturach w lutym i marcu 2000 r. nr 1762000 i 291/2000, gdzie przyjęto cenę jednostkową $67,24$ zł/GJ + VAT. W wynikłym na tym tle sporze, przedsiębiorstwo korzystając z przewagi rynkowej w stosunkach z odbiorcą, nie chciało uwzględnić jego argumentów i negocjować wysokości faktur.

Opierając się na wspomnianych wyżej argumentach, w szczególności na wysokości cen przedstawionej wnioskodawcy w lutym i marcu 2000 r., praktyce ich jednostronnego ustalania, bez wysłuchania argumentów odbiorcy, organ ochrony konkurencji i konsumentów uznał, że w obu spornych rachunkach miało miejsce narzucenie uciążliwego warunku cenowego, w postaci zawyżonej stawki jednostkowej. Tym samym potwierdzony został zarzut postawiony we wniosku Miejskiego Zespołu Oświaty i Wychowania w Radziejowie o wszczęcie postępowania przeciwko Spółce Dorado.

Pomimo stwierdzenia faktu stosowania praktyk monopolistycznych, Urząd postanowił odstąpić od nakładania kary przewidzianej w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej. Jako okoliczność łagodząca organ antymonopolowy pojął fakt, że strony porozumiały się w przedmiocie kupna - sprzedaży urządzeń grzewczych i w chwili obecnej Dorado nie jest już dostawcą ciepła na rzecz MZOW w Radziejowie. Z wyjaśnień przedstawionych przez wnioskodawcę wynika ponadto, że strony na tle wspomnianych rachunków prowadzą spór cywilny, gdyż oba te rachunki nie zostały uregulowane przez odbiorcę. Nałożenie kary w tych okolicznościach, nie spełniłoby swójeogo celu oddziaływania na przyszłość, gdyż Spółka Dorado przestała świadczyć dostawy ciepła na rzecz wnioskodawcy.

Wyjaśnić należy, iż wykonanie decyzji wymaga ustalenia na nowo wysokości rachunków nr 1762000 i 291/2000, jednak poza zakresem niniejszego rozstrzygnięcia pozostaje sposób i forma zadośćuczynienia temu obowiązkowi przez Dorado.

Tym niemniej, wykonanie decyzji zostanie w przyszłości poddane ocenie w toku osobnego postępowania kontrolnego.

Od niniejszej decyzji stronom przysługuje prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego, w terminie dwóch tygodni od doręczenia decyzji, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu.

DYREKTOR
Delegatury w Poznaniu

dr Edward Stawicki

Otrzymują:

Dorado s.c.
64-330 Opalenica, ul. M. Konopnickiej 9
Biuro Handlowe: 81-035 Gdynia, ul. Krzywoustego 6

Gmina-Miasto Radziejów
Urząd Miasta
ul. Kościuszki 20/22
88-200 Radziejów

Departament Prawny
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w Warszawie